

Kun toisen kierroksen ehdokkaat Sauli Niinistö ja Pekka Haavisto olivat olennaisilta näkemyksiltään samanmielisiä ja muutenkin aika lailla tasavahvoja, suhteellisen pienet asiat lopulta ratkaisivat. Ja pienistä asioista suurin on ehdokkaan puoliso.

Niinistön puoliso **Jenni Haukio** antoi ensimmäisen julkisen haastattelunsa Niinistön tueksi ensimmäisen kierroksen jälkeisenä tiistaina (24.1) Ylen Aamu-tv:ssä. Ja millaisen puolison silloin näin: söötiin, nätiin, rauhallisen, asiallisen ja fiksun. Kun Haaviston puolison **Nexar Antonio Floreksen** haastattelupätkiä oli samoihin aikoihin useassa tv-ohjelmassa, minun silmissäni mies vaikutti ek-syneeltä pikkupojalta. Vertailun perusteella olin heti varma, että tässä ratkesi saman tien kakkoskierroksen tulos.

Samana päivänä (24.1.) tästä oli puhetta YP:n toimitussihteerin Katri Kleemolan kanssa. Katri lähetti pian seuraavan viestin:

”Jännä muuten, miten eri vaikutelman ihmiset voivat saada samoista tilanteista. Kolmoskierroksen lounastauolla käytiin juuri keskustelua puolisoista, ja porukan näkemys oli täysin päinvastainen kuin mitä aamulla sanoit: Jenniä pidettiin kylmänä ja konemaisena, Antoniota taas hyvänä tyyppinä, jonka kanssa lähtisi oluelle milloin vain...”

Tätä kirjoitettaessa vaalin toista kierrosta ei vielä ole käyty. Kun lehti ilmestyy, on jo ratkennut, kummasta lopulta tuli presidentin puoliso.

Hesarissa oli vuoden ensimmäisenä päivänä koko sivun juttupaketti tuloerojen kasvusta. Sivun alalaidassa oli kainalolotto, jossa penättiin tietoa varakkaimman kansanosamme elämäntavasta. Hesarin paketista kimmokkeen otti YP:n toimitusneuvoston jäsen ja YP:n toisen nettiblogin eli YB:n toimittaja **Tuukka Tammi** ja kirjoitti (2.1.) blogiin jutun. Tässä sen ydinkohdat:

”Elämäntapojen tutkimus niin Suomessa kuin kansainvälisesti keskittyy huono-osaisiin eli tuen tarpeessa oleviin ihmisiin. Tätä on sosiaali-, terveys- tai kriminaalipoliittisesti helppo perustella: jotta ongelmien syntyyn ja kasautumiseen voidaan vaikuttaa, pitää tietää niistä elinolosuhteista, joissa ongelmat syntyvät ja kasautuvat.

Toinen suhteellisen paljon tutkittu ihmisjoukko on keskiluokka - siis me epämääräinen enemmistö. Keskiluokan elämäntavan ja elinolosuhteiden tutkimusta voidaan sitäkin perustella monin tavoin, mutta sisäänpäin kiertyneessä kiinnostuksessa on toki jotain hauskin: keskiluokkaiset tutkijat kun dokumentoivat ja tulkitsevat omia tapojaan ja olojaan.

Rikkaiden ja rikastuneiden elinolututkimukset ovat harvassa. Lähinnä taidetaan olla kaunokirjallisuuden (esim. **Kari Hotakaisen** *Jumalan sana*, jossa kuvataan etäisesti Björn

Wahlroosia muistuttavan Jukka Hopeaniemen elämää ja tekoja) tai elämäkertakirjallisuuden (esim. **John Simon: Koneen ruhtinas** – Pekka Herlinin elämä) varassa. **Pasi Falk** ja **Pasi Mäenpää** tekivät takavuosina mainion tutkimuksen lottomiljonääreistä. Se on omiaan vahvistamaan käsitystä rikastuneiden tavallisesta elämästä ja vaurauden piilottelusta.

Jos nyt joku lähtisi virittämään rikkaiden elämäntapojen ja elinolojen tutkimuslinjaa, oltaisiin ainakin kiinnostavien menetelmällisten haasteiden edessä – kuten HS:n jutustakin kävi ilmi, rikkaat eivät ehkä herkästi innostu informanteiksi. Kyselytutkimus tuskin tuottaisi paljoakaan dataa ja ainakin sen vastausprosentti jäisi vaatimattomaksi. Etnografia olisi kaikkein vaativin valinta: miten kansantieteilijä voisi voittaa tutkimansa heimon luottamuksen ja päästä karpäsenä katonalla havainnoimaan rikkaiden tapoja? Anonyymi laadullinen syvähaastattelu puolestaan voisi tuottaa epämääräistä ja -luotettavaa juoruilua. Entä miten uuden tutkimuslinjan edustajat perustelisivat rikkaiden elämäntutkimuksia? Tirkistelynhalu ei riitä, joten tulisiko tutkimuksen tähdätä rikkauteen kytkeytyvien sosiaalisten ja terveydellisten ongelmien ehkäisyyn?”

Tuossa yllä olevassa Tuukka Tammi osuu tutkimukselliseen kultasuoneen. Kun ihmettelin Tuukalle, mistähän mahtaa johtua, ettei YB:n juttua ole kukaan kommentoinut, Tuukka vastasi näin:

”Itse YB-alustalle ei näköjään ei ole tullut yhtään kommenttia, mutta kun linkkasin bloggauksen myös Facebookiin, niin tuttavat siellä kommentoivat kirjoitusta innokkaasti: **Teemu Leinonen** (muistanet miehen) ehdotti aiheeseen liittyvän akatemiatyöprojektin suunnittelua, **Mikko Salasuo** komppasi tätä ja ehdotti lisäksi tutkimukseen isoa kulunkipottia, **Matti Hokkanen** (RAY:n johtajia) muisteli **Barbara Roosin** suomenruotsalaisten eliittitutkimusta 70-luvulta, tiedetoimittaja **Marko Hamilo** ihmetteli miksei Suomessa ole eliittitutkimuksen perinnettä, ja antropologi **Minna Ruckenstein** puolestaan uskoi, että etnografia olisi ihan mahdollinen ja tiesi, että George Marcus on tehnyt Amerikassa etnografiaa jenkikirikkaista.”

THL:stä muutama vuosi sitten Valviran tietojohdajaksi siirtynyt **Olli Nylander** on ryhtynyt pitämään blogia (ollintuumaailut.blogspot.com), kimmokkeena oma tuore kokemus. Tässä näyte blogin toisesta postauksesta:

”Jouduin akuutin sairauden vuoksi turvautumaan terveydenhuoltojärjestelmään. Uusi kokemus. Työterveydenhuollossa toimi erinomaisesti nettipohjainen ajanvaraus. Alku kuulostikin modernilta. Toiminta sujui nopeasti – kuitenkin niin nopeasti, että vasta toisella kertaa löytyi oikea diagnoosi ja sekin kotijoukkojen tekemän maallikkodiagnoosin perusteella. Tutkimukset tehtiin vauhdilla ja lopputuloksena oli päivistyslähete julkiseen sairaalaan. Samalla minulta kysyttiin, saako tutkimustulokset siirtää julkiseen sairaalaan. Lu-

van annoin. Kuitenkin samana päivänä toistettiin kaikki samat tutkimukset ja todettiin samat asiat uudelleen. Sairaalassa otettiin sitten päivittäin erilaisia kokeita, mutta siellä ei ollut tietoaakaan modernista sähköisestä maailmasta Kokeiden tulokset ajautuivat paperikansioon, jota sitten kulloinenkin lääkäri tutkaili ja lisäili omia merkintöjään. Hoitajien tietopankkia en nähnyt. Tuli mieleen 70-luku ja sairaalamaailman kokemukset, kun asiakirjakansioille oli varattu valtava sali ja tiedot haettiin kuin ennen vanhaan kirjaston manuaalikortistosta...

Kerroin tästä tutuille ja ammattilaistutuillekin. Kalpeat havaintoni raapaisivat suomalaisen terveydenhuollon tietöhuollon ydintä. Yleislääkärilehti (5/11) julkaisi **Mikko Nosen** ja **Arto Virtasen** matkareportin WoHIT 2011-kongressista. Herrojen tulkinta suomalaisesta tiedonhallinnan tilasta oli nöyryyttävä. Kun edistyneimmät maat ovat tasolla 4-5, niin Suomi tarpoo tasolla 1-2. Näitä edistyneempiä maita olivat mm. Viro ja Turkki.

Olen itse vahva prosessiajattelun kannattaja. Hoitoprosessi/jakso on prosessi, jolla on alku, välivaihe ja loppu. Tiedonhallinnan perustana pitäisi olla hoitoprosessi ja siihen liittyvät oleelliset tiedot. Nyt potilasta hoidetaan ikään kuin ei olisi lainkaan kysymys prosessista. Tiedot ovat yksittäisiä eikä niiden systemaattista kytkentää hoitoprosessiin tehdä.”

Kirjailija **Tuomas Kyrö** (s. 1974) päätti kaksivuotisen kolumnisti-rupeamansa viime YP:n numerossa. Kun Tuomas Kyrö kaksi vuotta sitten

YP:ssä aloitti, hän oli kyllä lupaava mutta lähinnä kirjallisten eli melko suppeiden piirien tuntema. Kesällä 2010 kirjana julkaistu ”Mielensäpahoittaja” nosti Tuomaksen kuitenkin nousujohteisesti koko kansan tietoisuuteen, ja viime syksyn ”Kerjäläinen ja jänis” (jonka Ulla Viertola arvioi YP:n viime numerossa) on miehen siellä myös pysyttänyt.

Tuomas Kyrön seuraaja YP:n kolumnistina tästä numerosta alkaen on Tuomastakin nuorempi kirjailija **Katja Kettu** (s. 1978). Katja julkaisi viime syksynä kolmannen romaaninsa ”Kättilö” (WSOY 2011), joka on ollut sekä arvostelu- ja että myyntimenestys. Aika yleisesti odotettiin, että Kättilö olisi yltenyt saman tien F1-ehdokkaaksi, mutta näin ei käynyt. Runeberg-palkinnon ehdokaslistalta kirja sen sijaan löytyy.

Katja asuu parhaillaan Eeva Joenpellon WSOY:lle perinnöksi jättämää Vares-Kantola Sammatissa (Tuomas Kyrön seuraajana!), ja pitää myös blogia nimeltä ”Sammatin Kettu”. Kun tuo blogi osoitti ja osoittaa Katjan hallitsevan myös kolumnoinnin taidon, ehdotin – keskusteltuani YP:n kirjallisen konsultin (vaimo Outi) kanssa – vastaavaa pestiä YP:hen. ”Ryhdyin mieluusti kolumnistiksi”, vastasi lakonisesti Katja Ketun sposti.

”– Miten ne valtaoikeudet nyt siis menivätkään?”

– Presidentti johtaa ulkopolitiikkaa yhteistyössä median kanssa.” (Just joo, **Pekka Sauri**, *Vihreä Lanka* 13.1.2012)